

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/91/095/5027 , d.d. 17 oktober 1991

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken
t.a.v. AMAD

JOEGOSLAVIE
Militair-politieke situatie
81/91

(Afgesloten 171100 OKT 1991)

Kroatië

Ondanks het staakt-het-vuren dat in Moskou na bemiddeling van Sovjet president Gorbachev door de presidenten van Servië en Kroatië, Milosevic en Tudjman, was overeengekomen, duren de gevechten in Kroatië tussen de Kroatische (para-) militaire organisaties enerzijds en de federale strijdkrachten (JNA) en Servische strijdgroepen anderzijds onverminderd voort. Met name rond Vukovar in Oost-Kroatië (Slavonië) wordt hevig gevochten. Volgens radio Zagreb is er sprake van de hevigste strijd sinds het begin van de burgeroorlog. Zowel aan Kroatische als JNA-zijde zouden zware verliezen worden geleden.

De JNA

In de Servische pers wordt openlijk erkend dat de JNA met ernstige problemen kampt in de strijd tegen de Kroatische (para-) militaire organisaties. Gesteld wordt dat de opgeroepen (met name Servische) reservisten niet altijd goed zijn getraind en uitgerust. De vakbekwaamheid van het JNA-personeel zou tekortschieten. Verder wordt gewezen op de sterk toenemende kosten van de burgeroorlog. Zoals eerder gerapporteerd, vormt de toenemende desertie van reservisten en (niet-Servisch) JNA-personeel een groot probleem voor de defensieleiding. Overigens zijn de kritische opmerkingen over de training van de reservisten niet verrassend; Deze is veelal niet gericht geweest op het uitvoeren van (grootschalige) offensieve operaties waarvoor de reservisten nu wel worden ingezet.

Internationale vredesinspanningen

Ook in politiek opzicht blijkt het Servisch-Kroatische overleg in Moskou feitelijk geen concrete resultaten te hebben opgeleverd. Hoewel de Servische en Kroatische presidenten daar opnieuw hebben ingestemd met onderhandelingen binnen één maand over alle lopende kwesties, heeft de Kroatische president Tudjman zich inmiddels sceptisch betoond over de mogelijkheid van vredesoverleg op korte termijn met Servië.

Het voor vrijdag a.s. geplande topperleg in Den-Haag in het kader van de EG-vredesconferentie over Joegoslavië is onder druk komen te staan door conflicten over de vraag, welke partijen bij dit overleg vertegenwoordigd moeten zijn. Zoals eerder gemeld, waren in eerste instantie slechts de presidenten van de zes Joegoslavische republieken, de voorzitter van het federale presidium, de Kroaat Mesic, en de federaal minister van Buitenlandse Zaken Loncar uitgenodigd. President Mesic had overigens reeds laten weten zich bij het overleg te zullen laten vertegenwoordigen door Loncar. Van groot belang was echter dat het door Servië gedomineerde romps-presidium, dat zichzelf ziet als opperbevelhebber van de JNA en zich verantwoordelijk acht voor het Joegoslavische defensie- en veiligheidsbeleid, had meegedeeld alle eventuele besluiten van de vergadering in Den-Haag als niet rechtsgeldig te zullen beschouwen, indien het niet zelf aan het beraad had kunnen deelnemen.

Inmiddels is in reactie op deze opstelling het volledige federale presidium voor de topconferentie uitgenodigd, met inbegrip derhalve van de vertegenwoordigers van Kroatië, Slovenië, Macedonië en Bosnië-Herzegovina, die sinds begin deze maand niet meer aan het presidiumoverleg hebben deelgenomen. Het is zeer de vraag of daadwerkelijk alle, nu alsnog uitgenodigde, partijen onder de huidige omstandigheden aan het Haagse overleg zullen (willen) deelnemen. De kansen op een mislukking van het topeverleg lijken dan ook uiterst groot, nu zowel Kroatië, Servië als de JNA nog steeds geen blijk geven bereid te zijn tot wezenlijke concessies en politieke compromissen.

Conclusie/vooruitzicht

Een basis voor vruchtbaar politiek overleg tussen de bij de strijd in Kroatië betrokken partijen lijkt volledig te ontbreken. Een verdere escalatie van de gevechten ligt meer voor de hand.